

Vereisten voor ammoniakreductie

13-11-2012

Welke maatregelen zijn noodzakelijk om de depositie van ammoniak op de Natura2000-natuurgebieden in de Peelregio omlaag te krijgen?

Samenvatting

De reductie van de depositie van stikstof in de Peel als gevolg van het generieke beleid en de PAS zal in 2020 slechts zo'n 30% bedragen.

De depositie zal dan in de Peel nog steeds zo'n 400% hoger zijn dan de kritische depositie.

**De 30% reductie is gebaseerd op de aanname dat het aantal dieren in de Peelregio gelijk zal blijven en dat de emissie-arme technieken zoals luchtwassers voor 100% werken.
De kans dat de 30% reductie gehaald wordt is daarom niet realistisch.**

Er dient daarom heel snel een eigen provinciaal stand-still te komen, waarbij de provincie in minstens twee aparte regio's dient te worden opgedeeld.

De enige echte aanpak kan alleen bestaan uit het verminderen van het aantal dieren.

Programmatische Aanpak Stikstof en generiek beleid

Hoeveel reductie wordt bereikt met de PAS?

In het concept Beheerplan Natura2000 staan nog geen maatregelen. Men wacht op de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Het lijkt er sterk op dat ook de provincies van mening zijn dat de PAS de oplossing wordt voor de problemen, ook op het gebied van de vergunningverlening Natuurbeschermingswet (Nb-wet).

Maar is die PAS de oplossing?:

De PAS houdt in: extra inzet van techniek bovenop het generiek beleid dat al enige jaren gelden in gang is gezet (generiek beleid = o.a. emissie-arme uitrijden van mest en emissie-arme stallen).

De PAS is nog niet definitief. Volgens informatie die wij gekregen hebben van betrokken ambtenaren verwacht men van de PAS een emissie-reductie van 9,7 kiloton landelijk. T.o.v. de totale emissie in 2011 is dat een reductie van ongeveer 7%.

P.S.: van die toch al zeer geringe reductie wil men i.h.k.v. de PAS meer dan de helft meteen weer uitgeven als 'ontwikkelingsruimte'. Dat wil zeggen aan groeimogelijkheden voor o.a. de veehouderij!

De PAS verwacht dat met de genoemde emissie-reductie in de Peel een depositie-reductie wordt bereikt van ongeveer 10%.

De PAS-deskundigen hebben ons nog niet duidelijk kunnen maken of in deze reductie de genoemde 'ontwikkelingsruimte' al is verdisconteerd.

In ieder geval vinden wij het absurd dat van de toch al zo geringe reductie ook nog eens meer dan de helft meteen weer wordt besteed aan groei.

Het zou plausibel zijn om dat te doen indien met de maatregelen de natuurdoelstelling werd gehaald, indien de depositie verder zou dalen dan vereist is. Dat is echter zoals verder in dit stuk blijkt bij lange na niet het geval.

Met de 'ontwikkelingsruimte' i.h.k.v. de PAS wil men o.a. alle uitbreidingen van veehouderijen, waarvoor geen Nb-wetvergunning is gevraagd gaan legaliseren tot 2010!

Hoeveel reductie wordt bereikt met het generiek beleid?

Dat is te vinden op de site van het RIVM, waarop de 'grootschalige depositiekaarten voor totaal stikstof' te zien zijn. Op die kaarten kan men niet alleen naar de kleuren kijken, maar ook op de gridcellen de echte depositie-waardes aanklikken. Dat geeft een veel nauwkeuriger beeld (het kleurenbeeld lijkt veel optimistischer).

Daaruit blijkt een gemiddelde depositie in de Peel van:

2011 = 2286 mol (per ha/j)

2015 = 1976 mol

2020 = 1790 mol

De kaarten van 2015 en 2020 zijn volgens het RIVM op basis van generiek ammoniakbeleid en een economische groei van 2,5%.

In 2030 verwacht het RIVM weinig tot geen extra reductie meer.

De verwachte depositie-reductie t.o.v. 2011 als gevolg van het generieke beleid is ongeveer 20%

Reductie van generiek beleid plus PAS

Generiek beleid en PAS zorgen samen dus voor zo'n 30% reductie van de N-depositie in de Peel.

In 2020 zal in de Peel de depositie dan ongeveer 1600 mol/ha/j gaan bedragen.

Zeker is dat de depositie in de Peel (en in vele andere natuurgebieden) dan nog veel te hoog zal blijven. Immers: de depositie die een hoogveen kan verdragen zonder soortenverlies bedraagt 400 mol/ha/j (de zgn. kritische depositie).

[De depositie zal in de Peel in 2020/2030 dus nog steeds zo'n vier keer hoger zijn dan de kritische depositie.](#)

(De i.h.k.v. de PAS berekende deposities zijn zo'n 15% lager dan die van het RIVM. Misschien valt de door ons genoemde 1600 mol dus iets lager uit. Ook kan de economische groei wellicht lager uitvallen dan 2,5%. Dat de depositie veel te hoog zal blijven staat echter buiten kijf.)

Daarbij gaat men er in het generieke beleid en in de PAS ook nog van uit dat alle technieken voor 100% werken en dat de verdeling van de dieren over Nederland gelijk blijft.

In de praktijk blijken de technieken (luchtwassers) echter heel vaak niet te werken.

Ook de aanname dat het aantal dieren gelijk over Nederland verdeeld zal blijven is wel zeer optimistisch (zie hieronder voor meer daarover)..

[De kans is daarom groot dat er in de Peelregio van de verwachte reductie van zo'n 30% \(vrijwel\) niks meer overblijft.](#)

'Herstelstrategieën'

Omdat het ministerie blijkbaar ook zelf inziet dat ondanks de PAS de stikstofneerslag de komende jaren nog veel te hoog zal blijven, heeft men iets bedacht om toch aan de Europese eisen te kunnen voldoen. Zogenaamde 'herstelstrategieën' moeten voorkomen dat de habitats verder verslechteren. Die maatregelen houden in: extra beheer en verbetering van de hydrologie.

Hoe men dit kan bedenken is ons een raadsel:

- Met beheer om de negatieve gevolgen van de stikstofneerslag te verminderen (zagen, knippen, plaggen, maaien en afvoeren) zijn we al tientallen jaren bezig. Er wordt 'tegen de klippen op' beheerd. Nog meer beheer kan niet zonder (extra) negatieve gevolgen voor het gebied.
- De afgelopen tientallen jaren is van verbetering van de hydrologie nog nooit serieus werk gemaakt. Om de veel te lage waterstanden in de zomer te verhogen, dient rondom de Peel de waterstand structureel te worden verhoogd (tegendruk). Allereerst in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) rondom de Peel. Ook daarbuiten, in de blijvende landbouwgronden, is volgens de onderzoeken peilverhoging noodzakelijk. Steeds wil de overheid daar niet aan! Het is nog maar de vraag of de EHS compleet wordt uitgevoerd en in welk tempo, laat staan dat er ook daarbuiten maatregelen zullen worden getroffen. Daar komt nog bij: zelfs bij een optimale hydrologie is er volgens de hoogveendeskundigen vanwege de veel te hoge stikstofneerslag nog steeds met regelmaat beheer nodig. Daarvoor is het nu echter al vaak te nat. Hoe doe je dat dan bij een verbeterde hydrologie? Een betere hydrologie is dringend nodig, maar het is een illusie dat je dan minder stikstofmaatregelen zou hoeven te nemen.

Wat is nodig voor een echte aanpak?

Onmisbaar is een regionaal dier-stand-still.

We hebben nu nog de dierrechten met bijbehorend compartiment. De kans bestaat dat dat vervalt in 2015. Bovendien is het compartiment te groot (van midden-Brabant t/m midden Limburg).

Verdere concentratie van dieren in de Peelregio is er niet (volledig) mee te voorkomen. Er dient daarom heel snel een eigen provinciaal stand-still te komen, waarbij de provincie in minstens twee aparte regio's dient te worden opgedeeld.

Van een beleidsambtenaar van de provincie kregen wij na onze eerste mail te horen dat in de PAS al rekening gehouden wordt met het afschaffen van de dierrechten en het melkquotum in 2015 en dat daarom een regionaal dier-stand-still niet nodig zou zijn.

Inderdaad is in de PAS een prognose gemaakt van hoe de aantallen en soorten dieren dientengevolge landelijk zullen wijzigen. Ook het RIVM heeft dat gedaan in haar depositiekaarten bij de prognoses van het effect van het generiek beleid.

Het RIVM en ook betrokkenen bij het opstellen van de PAS hebben ons echter verzekerd dat in de prognoses de huidige verdeling van de dieren over het land is aangehouden. M.a.w.: er is dus geen rekening gehouden met een mogelijke verdere concentratie van het aantal dieren in de Peelregio als gevolg van het wegvallen van de dierrechten-compartimenten.

Een PAS-deskundige deelde ons mede dat we ons over een verdere groei van het aantal dieren in de Peelregio geen zorgen hoeven te maken. Indien de depositie minder zal dalen dan de prognoses zal er minder worden uitgegeven aan 'ontwikkelingsruimte'.

Deze redenatie klopt niet. Groei van de veestapel kan veelal zonder dat de emissie toeneemt. Zo kan een bedrijf bijv. groeien van 1000 naar 7777 vleesvarkens bij toepassing van luchtwassers. Omdat de emissie daarbij niet toeneemt en dus ook de depositie niet, is daarvoor geen 'ontwikkelingsruimte' nodig.

De emissie-arme stalsystemen worden dan dus gebruikt om meer dieren te houden in plaats van voor de zo hard nodige reductie. In ons voorstel mag dit alleen indien de extra dieren afkomstig zijn uit het deel van de provincie waarvoor een dier-stand-still is geregeld. Met de PAS is er die garantie dus niet!

Onmisbaar is een salderingsmethode op emissie.

De emissie is de oorzaak van de te hoge totale depositie. Alleen de directe depositie berekenen en daar op salderen, zoals nu bij de vergunningverlening Nb-wet gebeurt, is onvoldoende. 60% van de emissie legt volgens het RIVM een afstand af van meer dan 10 km voordat het gedeponeed wordt. Op een afstand van meer dan zo'n 10 km is de directe depositie van één bedrijf vaak niet meer berekenbaar. Echter: de emissies van alle bedrijven op grotere afstand bij elkaar dragen wel voor een belangrijk deel bij aan de veel te grote achtergronddepositie.

Verdeel de provincie in minimaal twee delen (met het dier-stand-still) en saldeer daarbinnen alles op emissie. De precieze ligging van het bedrijf binnen het provinciedeel is daarbij niet van belang. De methode is daarom heel simpel. Er hoeft niet gerekend te worden. Gewoon: het ene bedrijf wil zoveel emissie meer => dan moet er elders in die regio minstens evenveel emissie wegvallen.

Beperkte depositie-toets

Wanneer er een regionaal dier-stand-still is, plus een regionale emissie-saldering, is er tezamen met het landelijke ammoniakbeleid bijzonder weinig kans dat de depositie op een N2000-gebied nog toe kan nemen. Dit zou alleen nog kunnen gebeuren indien er binnen de regio teveel verschuiving in een bepaalde richting plaatsvindt. Om dat risico te ondervangen is er daarom aanvullend nog een beperkte depositie-toets nodig.

De methode daarvoor kan echter eenvoudig zijn. O.i. is het dan namelijk mogelijk om met een drempel te werken (bijv. alleen salderen verplicht bij toename boven een directe depositie van 1 mol).

Het salderen op emissie zou o.i. de provincie niet perse zelf hoeven te doen. De gemeentes zouden dat kunnen doen bij de verlening van de Omgevingvergunning. Ook de beperkte depositie-toets kan bij de Omgevingsvergunning door de gemeente gedaan worden.

Maak werk van de coördinatieverplichting die er eigenlijk is tussen Omgevings- en Nb-wetvergunning.

Samengevat: allereerst een regionaal dier-stand-still. Daarnaast een regionale emissie-saldering, plus een beperkte depositie-toets, uitgevoerd door de gemeentes.

In feite komt dat neer op weer een ARP, maar dan nog beter dan voorheen.

Het bovenstaande is nog geen echte aanpak

Met een regionaal dier-stand-still, een regionale emissie-saldering en een beperkte depositie-toets is er garantie dat de depositie op de N2000-gebieden niet meer toeneemt.

Het levert echter nog geen reductie op. De enige 'aanpak' is dan nog steeds het generieke beleid en de PAS. Daarvan valt echter, zoals hierboven is uiteengezet, niet veel te verwachten.

DE ENIGE ECHTE AANPAK KAN DAAROM ALLEEN BESTAAN UIT HET VERMINDEREN VAN HET AANTAL DIEREN !!!

Wim van Opbergen, voorzitter stg. Werkgroep Behoud de Peel